

SYSTEM
PRAWA ADMINISTRACYJNEGO
PROCESOWEGO

redaktorzy naczelni
Grzegorz Łaszczyca, Andrzej Matan

ADMINISTRACYJNE
POSTĘPOWANIE
EGZEKUCYJNE
I ZABEZPIECZAJĄCE

TOM III *Część 2*
Zagadnienia szczegółowe

redakcja naukowa
Dariusz Ryszard Kijowski

SYSTEM
PRAWA ADMINISTRACYJNEGO
PROCESOWEGO

redaktorzy naczelni
Grzegorz Łaszczyca, Andrzej Matan

ADMINISTRACYJNE
POSTĘPOWANIE
EGZEKUCYJNE
I ZABEZPIECZAJĄCE

TOM III Część 2
Zagadnienia szczegółowe

redakcja naukowa
Dariusz Ryszard Kijowski

Ewa Cisowska-Sakrajda
Tomasz Jędrzejewski
Marian Masternak
Monika Wałachowska
Joanna Radwanowicz-Wanczewska
Piotr Rączka, Robert Suwaj

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 1 kwietnia 2020 r.

Wydawca
Izabella Małecka

Redaktor prowadzący
Kinga Zając

Opracowanie redakcyjne
Violet Design Wioletta Kowalska

Projekt okładek serii
Wojtek Kwiecień-Janikowski, Przemek Dębowski

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2020

ISBN 978-83-8187-057-3

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

CZĘŚĆ II

Wykaz skrótów	25
Wstęp	33
ROZDZIAŁ 1	
ŚRODKI EGZEKUCYJNE NALEŻNOŚCI PIENIĘŻNYCH	37
1.1. Uwagi ogólne	41
1.2. Środki egzekucyjne należności pieniężnych	42
1.3. Podstawy zastosowania środka egzekucji należności pieniężnych	49
1.4. Instytucje wspólne dla egzekucji należności pieniężnych	55
1.4.1. Skutki zajęcia i kontrola prawidłowości realizacji środka egzekucyjnego	55
1.4.2. Oszacowanie wartości ruchomości lub prawa majątkowego	64
1.4.3. Wyjawienie majątku	68
1.4.4. Dobrowolna zapłata	71
1.4.5. Stwierdzenie nabycia praw majątkowych i ruchomości w trybie egzekucji administracyjnej	72
1.4.6. Egzekucja zobowiązań państwowych jednostek budżetowych	73
1.5. Egzekucja z pieniędzy	75
1.5.1. Uwagi ogólne	75
1.5.2. Zakres przedmiotowy i podmiotowy egzekucji z pieniędzy	76
1.5.3. Przebieg egzekucji z pieniędzy	80
1.6. Egzekucja z wynagrodzenia za pracę	89
1.6.1. Uwagi ogólne	89
1.6.2. Zakres przedmiotowy i podmiotowy egzekucji z wynagrodzenia za pracę	90
1.6.3. Przebieg egzekucji z wynagrodzenia za pracę	97
1.7. Egzekucja ze świadczeń z zaopatrzenia emerytalnego i ubezpieczenia społecznego oraz renty socjalnej	105
1.7.1. Uwagi ogólne	105
1.7.2. Zakres przedmiotowy i podmiotowy egzekucji ze świadczeń z zaopatrzenia emerytalnego i ubezpieczenia społecznego oraz renty socjalnej	106
1.7.3. Przebieg egzekucji ze świadczeń z zaopatrzenia emerytalnego i ubezpieczenia społecznego oraz renty socjalnej	114
1.8. Egzekucja z rachunków bankowych i wkładów oszczędnościowych	118
1.8.1. Uwagi ogólne	118

1.8.2. Zakres przedmiotowy i podmiotowy egzekucji z rachunków bankowych i wkładów oszczędnościowych	120
1.8.3. Przebieg egzekucji z rachunków bankowych i wkładów oszczędnościowych	130
1.8.4. Szczegółne sposoby prowadzenia egzekucji z rachunku bankowego	144
1.9. Egzekucja z innych wierzytelności pieniężnych	151
1.9.1. Uwagi ogólne	151
1.9.2. Zakres przedmiotowy i podmiotowy egzekucji z innych wierzytelności pieniężnych	154
1.9.3. Przebieg egzekucji z innych wierzytelności pieniężnych	157
1.10. Egzekucja z praw z instrumentów finansowych zapisanych na rachunkach papierów wartościowych lub innych rachunkach oraz z wierzytelności z rachunków pieniężnych	163
1.10.1. Uwagi ogólne	163
1.10.2. Zakres przedmiotowy i podmiotowy egzekucji z praw z instrumentów finansowych zapisanych na rachunkach papierów wartościowych lub innych rachunkach oraz z wierzytelności z rachunków pieniężnych	164
1.10.3. Przebieg egzekucji z praw z instrumentów finansowych zapisanych na rachunkach papierów wartościowych lub innych rachunkach oraz z wierzytelności z rachunków pieniężnych	171
1.11. Egzekucja z papierów wartościowych niezapisanych na rachunku papierów wartościowych	178
1.11.1. Uwagi ogólne	178
1.11.2. Zakres przedmiotowy i podmiotowy egzekucji z papierów wartościowych niezapisanych na rachunku papierów wartościowych	179
1.11.3. Przebieg egzekucji z papierów wartościowych niezapisanych na rachunku papierów wartościowych	180
1.12. Egzekucja z weksła	182
1.12.1. Uwagi ogólne	182
1.12.2. Zakres przedmiotowy i podmiotowy egzekucji z weksła	183
1.12.3. Przebieg egzekucji z weksła	186
1.13. Egzekucja z autorskich praw majątkowych i praw pokrewnych oraz praw własności przemysłowej	188
1.13.1. Uwagi ogólne	188
1.13.2. Zakres przedmiotowy i podmiotowy egzekucji z autorskich praw majątkowych i praw pokrewnych oraz praw własności przemysłowej	191
1.13.3. Przebieg egzekucji z autorskich praw majątkowych i praw pokrewnych oraz z praw własności przemysłowej	195
1.14. Egzekucja z udziału w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością	200
1.14.1. Uwagi ogólne	200
1.14.2. Zakres przedmiotowy i podmiotowy egzekucji z udziału w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością	201
1.14.3. Przebieg egzekucji z udziału w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością	203
1.15. Egzekucja z pozostałych praw majątkowych	210
1.15.1. Uwagi ogólne	210
1.15.2. Zakres egzekucji z pozostałych praw majątkowych	211
1.15.3. Przebieg egzekucji z pozostałych praw majątkowych	214

1.16. Egzekucja z ruchomości	215
1.16.1. Uwagi ogólne	215
1.16.2. Zakres przedmiotowy i podmiotowy egzekucji z ruchomości	217
1.16.3. Przebieg egzekucji z ruchomości	221
1.16.3.1. Zajęcie ruchomości	222
1.16.3.2. Dozór	232
1.16.3.3. Sprzedaż	237
1.16.4. Szczególne tryby egzekucji z ruchomości	259
1.17. Egzekucja z nieruchomości	263
1.17.1. Uwagi ogólne	263
1.17.2. Zakres przedmiotowy i podmiotowy egzekucji z nieruchomości	265
1.17.3. Przebieg egzekucji z nieruchomości	270
1.17.3.1. Uwagi wprowadzające	270
1.17.3.2. Zajęcie nieruchomości	273
1.17.3.3. Opis i oszacowanie wartości nieruchomości	283
1.17.3.4. Sprzedaż nieruchomości	288
1.17.3.5. Przybicie	297
1.17.3.6. Przyznanie własności	300
1.17.4. Egzekucja z ułamkowej części nieruchomości oraz użytkowania wieczystego	303

ROZDZIAŁ 2

EGZEKUCJA OBOWIĄZKÓW O CHARAKTERZE NIEPIENIĘŻNYM	307
2.1. Uwagi wprowadzające	309
2.2. Środki egzekucji obowiązków o charakterze niepieniężnym	312
2.2.1. Grzywna w celu przymuszenia	313
2.2.1.1. Istota i przesłanki stosowania grzywny w celu przymuszenia	313
2.2.1.2. Zakres podmiotowy grzywny w celu przymuszenia	313
2.2.1.3. Wysokość grzywny w celu przymuszenia	315
2.2.1.4. Tryb zastosowania grzywny w celu przymuszenia	316
2.2.1.5. Charakter prawny obowiązku uiszczenia grzywny w celu przymuszenia i tryb jej egzekucji	318
2.2.1.6. Umarzanie i zwracanie grzywny w celu przymuszenia	318
2.2.2. Wykonanie zastępcze	320
2.2.2.1. Istota i przesłanki stosowania wykonania zastępczego	320
2.2.2.2. Tryb zastosowania wykonania zastępczego	321
2.2.2.3. Zlecenie wykonania egzekwowanych czynności i odpowiedzialność wykonawcy	323
2.2.2.4. Uprawnienia zobowiązanego	324
2.2.2.5. Koszty wykonania zastępczego	325
2.2.3. Odebranie rzeczy ruchomej	326
2.2.3.1. Istota odebrania rzeczy ruchomej	326
2.2.3.2. Odebranie rzeczy ruchomej będącej we władaniu innej osoby	328
2.2.3.3. Procedura odebrania rzeczy ruchomej	328
2.2.3.4. Wydanie rzeczy ruchomej	329
2.2.4. Odebranie nieruchomości. Opróżnienie lokalu i innych pomieszczeń	330

2.2.4.1. Istota i przesłanki stosowania środka egzekucyjnego odebrania nieruchomości lub opróżnienia lokalu i innych pomieszczeń	330
2.2.4.2. Tryb zastosowania środka egzekucyjnego odebrania nieruchomości lub opróżnienia lokalu i innych pomieszczeń	332
2.2.4.3. Otwarcie nieruchomości (lokalu, pomieszczenia)	335
2.2.4.4. Zasady postępowania z usuniętymi ruchomościami	335
2.2.4.5. Sprzedaż nieodebranych ruchomości	336
2.2.5. Przymus bezpośredni	337
2.2.5.1. Istota przymusu bezpośredniego	337
2.2.5.2. Formy przymusu bezpośredniego	341
2.2.5.3. Zakres stosowania przymusu bezpośredniego	343
2.2.5.4. Tryb zastosowania przymusu bezpośredniego	343
2.2.5.5. Zastosowanie przymusu bezpośredniego w ramach stosowania innych środków egzekucyjnych	345
2.2.5.6. Użycie przymusu bezpośredniego wobec osoby trzeciej	346
2.2.5.7. Użycie przymusu bezpośredniego wobec funkcjonariuszy	347
2.2.5.8. Przymusowe doprowadzenie żołnierza	348
ROZDZIAŁ 3	
POSTĘPOWANIE ZABEZPIEZAJĄCE	349
3.1. Pojęcie, cele i funkcja postępowania zabezpieczającego	351
3.1.1. Uwagi wstępne	351
3.1.2. Istota i cel postępowania zabezpieczającego	353
3.2. Charakter prawny, zasady i przesłanki postępowania zabezpieczającego	355
3.2.1. Charakter prawny postępowania zabezpieczającego	355
3.2.2. Zasady postępowania zabezpieczającego	356
3.2.3. Przesłanki postępowania zabezpieczającego	360
3.3. Przedmiot postępowania zabezpieczającego a przedmiot zabezpieczenia	363
3.3.1. Uwagi wstępne	363
3.3.2. Charakter postępowania zabezpieczającego	363
3.3.3. Cel stosowania zabezpieczenia	365
3.4. Podstawy udzielenia zabezpieczenia	365
3.4.1. Uwagi wstępne	365
3.4.2. Istnienie obowiązku podlegającego zabezpieczeniu w trybie administracyjnym	368
3.4.3. Złożenie wniosku o zabezpieczenie i zarządzenie zabezpieczenia	371
3.4.4. Kompetencja wierzyciela do wnioskowania o zabezpieczenie	379
3.4.5. Właściwość wierzyciela	384
3.4.6. Okoliczności wyłączające zabezpieczenie	385
3.4.7. Zbieg postępowań zabezpieczających	388
3.5. Sposoby zabezpieczenia zobowiązań poddanych egzekucji administracyjnej	389
3.5.1. Uwagi wprowadzające	389
3.5.2. Zajęcie zabezpieczające	393
3.5.3. Zabezpieczenie obowiązków pieniężnych	395
3.5.3.1. Zajęcie pieniędzy	395
3.5.3.2. Zajęcie wynagrodzenia za pracę	397

3.5.3.3. Zajęcie wierzytelności z rachunku bankowego	398
3.5.3.4. Zajęcie innych wierzytelności i praw majątkowych	400
3.5.3.5. Zajęcie ruchomości	402
3.5.3.6. Kaucja	403
3.5.3.7. Hipoteka przymusowa	405
3.5.4. Zabezpieczenie obowiązków niepieniężnych	408
3.6. Rola podmiotów postępowania zabezpieczającego	410
3.6.1. Uwagi wstępne	410
3.6.2. Organy postępowania zabezpieczającego	411
3.6.3. Organ egzekucyjny dokonujący zabezpieczenia	412
3.6.4. Egzekutor i poborca skarbowy	414
3.6.5. Strony	415
3.6.6. Wierzyciel	416
3.6.7. Zobowiązany	420
3.6.8. Uczestnicy postępowania zabezpieczającego	423
3.7. Przebieg postępowania zabezpieczającego	424
3.7.1. Uwagi wstępne	424
3.7.2. Struktura postępowania zabezpieczającego	425
3.7.3. Wszczęcie postępowania zabezpieczającego	427
3.7.4. Stwierdzenie niedopuszczalności zabezpieczenia	429
3.7.5. Stwierdzenie braku podstaw wszczęcia postępowania zabezpieczającego	431
3.7.6. Stwierdzenie braku kompetencji do inicjowania postępowania zabezpieczającego	432
3.7.7. Stwierdzenie braku właściwości organu egzekucyjnego	434
3.7.8. Wybór sposobu i zakresu zabezpieczenia	435
3.7.9. Zawiadomienie zobowiązanego	437
3.7.10. Wykonanie zabezpieczenia	439
3.7.11. Uchylenie zabezpieczenia	440
3.7.12. Przekształcenie zajęcia zabezpieczającego w zajęcie egzekucyjne	441
3.8. Wykonywanie postanowienia o zabezpieczeniu majątkowym	442
3.9. Podsumowanie	446

ROZDZIAŁ 4

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA NARUSZENIE PRAWA W POSTĘPOWANIU EGZEKUCYJNYM W ADMINISTRACJI

4.1. Odpowiedzialność odszkodowawcza	452
4.1.1. Powództwo osoby, która rości sobie prawo do rzeczy lub prawa majątkowego, z których przeprowadzono egzekucję przez sprzedaż rzeczy lub wykonanie prawa majątkowego (powództwo osoby trzeciej)	453
4.1.2. Powództwo zobowiązanego o odszkodowanie od organu egzekucyjnego lub wierzyciela na podstawie przepisów Kodeksu cywilnego za szkody wyrządzone wskutek niezgodnego z prawem wszczęcia lub prowadzenia egzekucji administracyjnej lub postępowania zabezpieczającego; powództwo zobowiązanego o odszkodowanie od wierzyciela lub organu prowadzącego rejestr za szkodę wyrządzoną wskutek niezgodnego z prawem ujawnienia w rejestrze danych, o których mowa w art. 18b § 2 u.p.e.a.	455

4.1.3. Powództwo przeciwko dłużnikowi zajętej wierzytelności, który nie wykonał lub nienależycie wykonał ciężące na nim obowiązki (powództwo wierzyciela) ...	465
4.1.4. Podsumowanie	467
4.2. Odpowiedzialność porządkowa	469
4.2.1. Zagadnienia wstępne	469
4.2.2. Odpowiedzialność za odmowę udzielenia informacji lub wyjaśnień oraz za udzielenie fałszywych informacji lub wyjaśnień	474
4.2.3. Odpowiedzialność zobowiązanego za niewykonanie obowiązku powiadomienia organu egzekucyjnego o wskazanych w ustawie zdarzeniach	482
4.2.4. Odpowiedzialność porządkowa zarządcy nieruchomości za niezłożenie sprawozdania oraz za niewykonanie polecenia organu egzekucyjnego	484
4.2.5. Odpowiedzialność porządkowa dłużnika zajętej wierzytelności	485
4.2.6. Orzekanie o karze pieniężnej i jej wymiar	486
4.2.7. Tryb i forma nakładania kar porządkowych	490

ROZDZIAŁ 5

WZAJEMNA POMOC W DOCHODZENIU OKREŚLONYCH KATEGORII

NALEŻNOŚCI PIENIĘŻNYCH

5.1. Wzajemna pomoc w dochodzeniu należności pieniężnych jako instrument prawny współpracy państw	500
5.1.1. Wzajemna pomoc w dochodzeniu należności pieniężnych jako gwarancja realizacji zasady współpracy państw	500
5.1.2. Pojęcie dochodzenia należności pieniężnych w drodze wzajemnej pomocy	503
5.1.3. Znaczenie dochodzenia należności pieniężnych w drodze wzajemnej pomocy	506
5.1.4. Geneza i rozwój wzajemnej pomocy w dochodzeniu należności pieniężnych	512
5.1.5. Multicentryczny system źródeł prawa wzajemnej pomocy w dochodzeniu należności pieniężnych	519
5.1.6. Wzajemna pomoc w dochodzeniu należności pieniężnych a współpraca europejska w ujęciu Kodeksu postępowania administracyjnego	533
5.1.7. Kolidzja źródeł prawnych wzajemnej pomocy w dochodzeniu należności pieniężnych	537
5.1.8. Założenia i zasady wzajemnej pomocy w dochodzeniu należności pieniężnych	543
5.1.9. Obowiązek wzajemnej pomocy w dochodzeniu należności pieniężnych	563
5.2. Przesłanki udzielania wzajemnej pomocy w dochodzeniu należności publicznoprawnych	569
5.2.1. Pojęcie i klasyfikacja przesłanek udzielania wzajemnej pomocy	569
5.2.2. Charakterystyka przesłanek materialnych ostrych	576
5.2.2.1. Przedawnienie prawa dochodzenia należności w drodze wzajemnej pomocy	576
5.2.2.2. Minimalna kwota dochodzonej należności	580
5.2.2.3. Bezskuteczność egzekucji w państwie wnioskującym o pomoc	582
5.2.3. Charakterystyka przesłanek materialnych nieostrych	583
5.2.3.1. Zwroty szacunkowe	583
5.2.3.2. Klauzule generalne jako przesłanki odmowy udzielenia pomocy	587
5.3. Przedmiot wzajemnej pomocy w dochodzeniu należności pieniężnych	599
5.4. Podmioty wzajemnej pomocy w dochodzeniu należności pieniężnych	604

5.4.1. Charakterystyka podmiotów wzajemnej pomocy w dochodzeniu należności pieniężnych	604
5.4.2. Organy wzajemnej pomocy w dochodzeniu należności pieniężnych	605
5.4.2.1. Ogólna charakterystyka organów wzajemnej pomocy	605
5.4.2.2. Minister właściwy do spraw finansów publicznych jako organ wzajemnej pomocy	611
5.4.2.3. Centralne biuro łącznikowe jako organ wzajemnej pomocy	615
5.4.2.4. Wierzyciele jako organy wzajemnej pomocy	619
5.4.2.5. Naczelnicy urzędów skarbowych i organy egzekucyjne jako organy wzajemnej pomocy	624
5.4.3. Podmioty zobowiązane z tytułu należności pieniężnych objętych wzajemną pomocą	635
5.4.4. Komisja Europejska i Komitet do spraw Odzyskiwania Wierzytelności jako podmioty wzajemnej pomocy	639
5.5. Stosunek prawny wzajemnej pomocy w dochodzeniu należności pieniężnych	643
5.5.1. Charakterystyka stosunku prawnego wzajemnej pomocy w dochodzeniu należności pieniężnych	643
5.5.2. Sposoby nawiązania stosunku wzajemnej pomocy w dochodzeniu należności pieniężnych	645
5.5.3. Wymogi formalne wniosku o udzielenie wzajemnej pomocy	649
5.6. Formy udzielania wzajemnej pomocy w dochodzeniu należności pieniężnych	659
5.6.1. Pojęcie formy udzielania wzajemnej pomocy	659
5.6.2. Klasyfikacja form udzielania wzajemnej pomocy	660
5.6.3. Charakterystyka form udzielania wzajemnej pomocy	662
5.6.3.1. Udzielanie wzajemnej pomocy poprzez przekazanie informacji	662
5.6.3.1.1. Istota pomocy w udzielaniu informacji	662
5.6.3.1.2. Udzielanie informacji na wniosek	666
5.6.3.1.3. Wymiana informacji bez wniosku	670
5.6.3.1.4. Bezpośrednia wymiana informacji	674
5.6.3.1.5. Jednoczesne kontrole podatkowe	676
5.6.3.2. Dalsza wymiana informacji	677
5.6.3.3. Udzielanie wzajemnej pomocy w powiadomieniu o dokumencie	679
5.6.3.4. Udzielanie pomocy w egzekucji i zabezpieczeniu należności pieniężnych	693
5.6.3.4.1. Wzajemna pomoc w egzekucji i zabezpieczeniu należności jako bezpośrednia forma dochodzenia należności	693
5.6.3.4.2. Wzajemna pomoc w egzekucji należności pieniężnych	694
5.6.3.4.2.1. Wzajemna pomoc w egzekucji należności pieniężnych jako efektywna forma pomocy	694
5.6.3.4.2.2. Tytuł wykonawczy w sprawie prowadzenia egzekucji w trybie wzajemnej pomocy	695
5.6.3.4.2.3. Zarzuty w sprawie tytułu wykonawczego jako środek ochrony prawnej zobowiązanego	701

5.6.3.4.2.4. Charakterystyka podstaw zarzutów w sprawie tytułu wykonawczego	706
5.6.3.4.2.5. Tryb rozpoznawania zarzutów w sprawie tytułu wykonawczego	718
5.6.3.4.2.6. Zażalenie na postanowienie w przedmiocie zarzutów w sprawie tytułów wykonawczych	724
5.6.3.4.2.7. Suspensywność zarzutów w sprawie tytułu wykonawczego i zażalenia na postanowienie w przedmiocie zarzutów	740
5.6.3.4.2.8. Suspensywność postępowania egzekucyjnego a spór we wnioskującym państwie	750
5.6.3.4.2.9. Procedura wzajemnego porozumienia a bieg postępowania egzekucyjnego	756
5.6.3.4.3. Wzajemna pomoc w zabezpieczeniu należności pieniężnych	774
5.6.3.4.3.1. Zabezpieczenie należności jako forma udzielania wzajemnej pomocy	774
5.6.3.4.3.2. „Dokument umożliwiający dokonanie zabezpieczenia należności”	775
5.6.3.4.3.3. Środki zaskarżenia „dokumentu umożliwiającego zabezpieczenie należności”	781
5.7. Procedura udzielania wzajemnej pomocy w dochodzeniu określonej kategorii należności	783
5.7.1. Ogólna charakterystyka procedury udzielania wzajemnej pomocy w dochodzeniu określonej kategorii należności	783
5.7.2. Etapy procedury udzielania wzajemnej pomocy w dochodzeniu określonych kategorii należności	785
5.8. Ujawnianie i ochrona danych pozyskanych w toku udzielania wzajemnej pomocy	807
Autorzy	815

CZĘŚĆ I

Wykaz skrótów	25
Wstęp	33
 ROZDZIAŁ 1	
POJĘCIE, PRZEDMIOT I PODSTAWY POSTĘPOWANIA EGZEKUCYJNEGO W ADMINISTRACJI I EGZEKUCJI ADMINISTRACYJNEJ	37
1.1. Pojęcie i struktura administracyjnego postępowania egzekucyjnego	41
1.1.1. Wykonywanie obowiązków administracyjnych	41
1.1.2. Przymus administracyjny	49
1.1.3. Geneza i ewolucja środków przymusu	60
1.1.4. Pojęcie, istota i cel administracyjnego postępowania egzekucyjnego, zabezpieczającego i egzekucji administracyjnej	68
1.1.4.1. Pojęcie postępowania egzekucyjnego i egzekucji administracyjnej	68
1.1.4.2. Istota i cel administracyjnego postępowania egzekucyjnego <i>sensu stricto</i>	92
1.1.4.3. Istota i cel administracyjnego postępowania zabezpieczającego	95
1.1.4.4. Istota i cel egzekucji administracyjnej	96
1.2. Struktura administracyjnego postępowania egzekucyjnego	97
1.2.1. Struktura postępowania wierzycieli administracyjnego postępowania egzekucyjnego	97
1.2.2. Struktura administracyjnego postępowania <i>sensu stricto</i> i <i>sensu largo</i>	101
1.3. Przedmiot postępowania egzekucyjnego	106
1.3.1. Uwagi ogólne	106
1.3.2. Obowiązki o charakterze pieniężnym podlegające egzekucji administracyjnej	116
1.3.2.1. Podatki, opłaty i inne należności, do których stosuje się przepisy działu III o.p.	116
1.3.2.2. Niepodatkowe należności budżetowe, do których stosuje się przepisy ustawy o finansach publicznych	121
1.3.2.3. Należności z tytułu przychodów z prywatyzacji	128
1.3.2.4. Należności pieniężne przekazane do egzekucji administracyjnej na podstawie innych ustaw	130
1.3.2.5. Pozostałe obowiązki o charakterze pieniężnym	131
1.3.2.6. Należności pieniężne państwa członkowskiego i państwa trzeciego	136
1.3.3. Obowiązki o charakterze niepieniężnym	140
1.3.3.1. Uwagi ogólne	140
1.3.3.2. Obowiązki pozostające we właściwości organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego lub przekazane do egzekucji administracyjnej na podstawie przepisu szczególnego	141
1.3.3.3. Pozostałe obowiązki o charakterze pieniężnym	147
1.4. Podstawy egzekucji administracyjnej	151
1.4.1. Uwagi wprowadzające	151
1.4.2. Decyzja i postanowienie jako tytuł egzekucyjny	156

1.4.3. Możliwość wykorzystania ugody administracyjnej jako podstawy egzekucji	164
1.4.4. Przepis powszechnie obowiązującego prawa jako tytuł egzekucyjny	165
1.4.5. Tytuł wykonawczy wystawiony przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych jako podstawa egzekucji administracyjnej	170
1.4.6. Tytuły egzekucyjne niebędące orzeczeniami	172
1.4.6.1. Uwagi ogólne	172
1.4.6.2. Obowiązki podlegające egzekucji administracyjnej na podstawie tytułów egzekucyjnych niebędących orzeczeniami	172
1.4.6.3. Uproszczone tytuły egzekucyjne	174
1.4.6.4. Warunki prowadzenia egzekucji administracyjnej na podstawie uproszczonych tytułów egzekucyjnych	177
1.4.6.5. Szczególne uproszczone tytuły egzekucyjne w egzekucji administracyjnej nieprzewidziane w ustawie o postępowaniu egzekucyjnym w administracji	180
1.4.7. Inne decyzje, postanowienia i orzeczenia niż określone w art. 3 u.p.e.a.	182
1.4.7.1. Uwagi ogólne	182
1.4.7.2. Obowiązki egzekwowane na podstawie art. 4 u.p.e.a.	184
1.4.8. Obowiązki indywidualne poddane egzekucji administracyjnej bez wskazania dokumentu mającego stanowić tytuł egzekucyjny	188
1.5. Podsumowanie	197

ROZDZIAŁ 2

ZASADY POSTĘPOWANIA EGZEKUCYJNEGO W ADMINISTRACJI

2.1. Pojęcie oraz systematyka zasad ogólnych stosowanych w postępowaniu egzekucyjnym w administracji	203
2.2. Stosowanie zasad ogólnych systemu prawa w postępowaniu egzekucyjnym w administracji	209
2.3. Odpowiednie stosowanie w postępowaniu egzekucyjnym zasad ogólnych postępowania administracyjnego	224
2.4. Zasady postępowania egzekucyjnego w ścisłym znaczeniu	256
2.4.1. Zagadnienia ogólne	256
2.4.2. Przegląd katalogów zasad postępowania egzekucyjnego prezentowanych w piśmiennictwie	259
2.5. Katalog zasad postępowania egzekucyjnego	271
2.5.1. Zasada celowości	271
2.5.2. Zasada obowiązku prowadzenia egzekucji administracyjnej	275
2.5.3. Zasada stosowania środków egzekucyjnych przewidzianych w ustawie	289
2.5.4. Zasada stosowania środków prowadzących bezpośrednio do wykonania obowiązku	298
2.5.5. Zasada stosowania najłagodniejszych środków egzekucyjnych	302
2.5.6. Zasada niezbędności	310
2.5.7. Zasada poszanowania minimum egzystencji	316
2.5.8. Zasada upomnienia	332
2.5.9. Zasada gospodarnego prowadzenia egzekucji	340
2.5.10. Zasada niezależności stosowania środków egzekucyjnych od środków represyjnych	345

ROZDZIAŁ 3

PODMIOTY POSTĘPOWANIA EGZEKUCYJNEGO W ADMINISTRACJI	349
3.1. O potrzebie mówienia o podmiotach postępowania egzekucyjnego	350
3.2. O dopuszczalności stosowania pojęcia strony postępowania administracyjnego wobec podmiotów biorących udział w postępowaniu egzekucyjnym w administracji	351
3.3. Swoiste sposoby rozumienia pojęcia strony postępowania egzekucyjnego	355
3.3.1. Swoiste cechy postępowania egzekucyjnego w administracji	355
3.3.2. Koncepcja strony aktywnej i strony biernej	359
3.3.3. Osoby trzecie w strukturze podmiotowej postępowania egzekucyjnego w administracji	361
3.3.4. Koncepcja strony wykonującej funkcje władcze i strony niedysponującej władztwem	363
3.4. Poglądy doktryny na strukturę podmiotową postępowania egzekucyjnego w administracji	363
3.5. Propozycja nowej klasyfikacji podmiotów biorących udział w postępowaniu egzekucyjnym w administracji	366
3.5.1. Organ egzekucyjny	367
3.5.2. Wierzyciel	368
3.5.3. Zobowiązany	372
3.5.4. Podmioty zainteresowane postępowaniem egzekucyjnym	378
3.5.5. Podmioty pełniące funkcje pomocnicze przy stosowaniu środków egzekucyjnych	378

ROZDZIAŁ 4

ROZSTRZYGNĘCIA I STOSOWANIE PRZEPISÓW

KODEKSU POSTĘPOWANIA ADMINISTRACYJNEGO

W POSTĘPOWANIU EGZEKUCYJNYM	381
4.1. Rozstrzygnięcia i stanowiska w sprawach dotyczących postępowania egzekucyjnego	387
4.1.1. Uwagi ogólne	387
4.1.2. Decyzje	398
4.1.3. Postanowienia	407
4.1.4. Akty pomocniczo-upełniające	422
4.1.5. Tytuł wykonawczy i zarządzenie zabezpieczenia	429
4.2. Zastosowanie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego w postępowaniu egzekucyjnym w administracji	431
4.2.1. Uwagi ogólne	431
4.2.2. Odpowiednie stosowanie przepisów o zakresie obowiązywania (art. 1–4 k.p.a.)	445
4.2.3. Odpowiednie stosowanie przepisów zawierających definicje legalne (art. 5 k.p.a.)	448
4.2.4. Odpowiednie stosowanie przepisów o zasadach ogólnych postępowania administracyjnego (art. 6–16 k.p.a.)	449
4.2.5. Odpowiednie stosowanie przepisów o organach wyższego stopnia i organach naczelnych (art. 17 i 18 k.p.a.)	465

4.2.6. Odpowiednie stosowanie przepisów o właściwości rzeczowej i miejscowej organów (art. 19–23 k.p.a.)	466
4.2.7. Odpowiednie stosowanie przepisów o wyłączeniu pracownika oraz organu (art. 24–27 k.p.a.)	467
4.2.8. Odpowiednie stosowanie przepisów o stronie postępowania (art. 28–34 k.p.a.)	468
4.2.9. Odpowiednie stosowanie przepisów o załatwianiu spraw (art. 35–38 k.p.a.)	479
4.2.10. Odpowiednie stosowanie przepisów o doręczeniach (art. 39–49b k.p.a.)	481
4.2.11. Odpowiednie stosowanie przepisów o wezwaniach (art. 50–56 k.p.a.)	487
4.2.12. Odpowiednie stosowanie przepisów o terminach (art. 57–60 k.p.a.)	487
4.2.13. Odpowiednie stosowanie przepisów o wszczęciu postępowania (art. 61–66 k.p.a.)	487
4.2.14. Odpowiednie stosowanie przepisów o metrykach, protokołach i adnotacjach (art. 66a–72 k.p.a.)	495
4.2.15. Odpowiednie stosowanie przepisów o udostępnianiu akt (art. 73 i 74 k.p.a.)	496
4.2.16. Odpowiednie stosowanie przepisów o dowodach (art. 75–88a k.p.a.)	497
4.2.17. Odpowiednie stosowanie przepisów o rozprawie (art. 89–96 k.p.a.)	502
4.2.18. Odpowiednie stosowanie przepisów o mediacji (art. 96a–96n k.p.a.)	502
4.2.19. Odpowiednie stosowanie przepisów o zawieszeniu postępowania (art. 97–103 k.p.a.)	507
4.2.20. Odpowiednie stosowanie przepisów o decyzjach (art. 104–113 k.p.a.)	510
4.2.21. Odpowiednie stosowanie przepisów o ugodzie (art. 114–122 k.p.a.)	514
4.2.22. Odpowiednie stosowanie przepisów o milczącym załatwieniu sprawy (art. 122a–122h k.p.a.)	516
4.2.23. Odpowiednie stosowanie przepisów o postanowieniach (art. 123–126 k.p.a.)	516
4.2.24. Odpowiednie stosowanie przepisów o odwołaniach (art. 127–140 k.p.a.)	517
4.2.25. Odpowiednie stosowanie przepisów o zażaleniach (art. 141–144 k.p.a.)	522
4.2.26. Odpowiednie stosowanie przepisów o wznowieniu postępowania oraz o stwierdzeniu nieważności decyzji (art. 145–152, 156–159 k.p.a.)	523
4.2.27. Odpowiednie stosowanie przepisów o uchyleniu, zmianie oraz stwierdzeniu wygaśnięcia decyzji (art. 154–155, 161–162 k.p.a.)	528
4.2.28. Odpowiednie stosowanie przepisów o postępowaniu uproszczonym (art. 163b–163g k.p.a.)	531
4.2.29. Odpowiednie stosowanie przepisów o udziale prokuratora (art. 182–189 k.p.a.)	532
4.2.30. Odpowiednie stosowanie przepisów o administracyjnej karze pieniężnej (art. 189a–189k k.p.a.)	536
4.2.31. Odpowiednie stosowanie przepisów o wydawaniu zaświadczeń (art. 217–220 k.p.a.)	539
4.2.32. Odpowiednie stosowanie przepisów o skargach i wnioskach (art. 221–259 k.p.a.)	540
4.2.33. Stosowanie przepisów o europejskiej współpracy administracyjnej (art. 260a–260g k.p.a.)	541

4.2.34. Odpowiednie stosowanie przepisów o opłatach i kosztach postępowania (art. 261–267 k.p.a.)	543
4.2.35. Odpowiednie stosowanie przepisów końcowych Kodeksu postępowania administracyjnego (art. 268a–269 k.p.a.)	545
4.2.36. Odesłania szczegółowe	546
 ROZDZIAŁ 5	
ZASADY PROWADZENIA EGZEKUCJI ADMINISTRACYJNEJ	547
5.1. Stadia postępowania egzekucyjnego	553
5.2. Czynności wierzyciela poprzedzające wszczęcie postępowania egzekucyjnego	556
5.2.1. Uwagi ogólne	556
5.2.2. Działania informacyjne	557
5.2.3. Upomnienie	560
5.2.4. Tytuł wykonawczy	566
5.2.4.1. Oznaczenie wierzyciela	569
5.2.4.2. Oznaczenie organu albo organów, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 1 lit. d u.d.p.ś.u.	570
5.2.4.3. Wskazanie zobowiązanego	571
5.2.4.4. Treść obowiązku podlegającego egzekucji	573
5.2.4.5. Podstawa prawna obowiązku	574
5.2.4.6. Stwierdzenie, że obowiązek jest wymagalny	576
5.2.4.7. Wskazanie zabezpieczenia należności pieniężnej hipoteką przymusową albo przez ustanowienie zastawu skarbowego lub rejestrowego lub zastawu nieujawnionego w żadnym rejestrze, ze wskazaniem terminów powstania tych zabezpieczeń	578
5.2.4.8. Wskazanie podstawy prawnej pierwszeństwa zaspokojenia należności pieniężnej	580
5.2.4.9. Wskazanie podstawy prawnej prowadzenia egzekucji administracyjnej	580
5.2.4.10. Data wystawienia tytułu wykonawczego	581
5.2.4.11. Podpis	581
5.2.4.12. Pouczenie zobowiązanego o skutkach niezawiadomienia organu egzekucyjnego o zmianie miejsca pobytu	582
5.2.4.13. Pouczenie zobowiązanego o prawie zgłoszenia zarzutów w sprawie prowadzenia postępowania egzekucyjnego	583
5.2.4.14. Pouczenie zobowiązanego o przysługującym jego małżonkowi prawie do wniesienia sprzeciwu w sprawie odpowiedzialności majątkiem wspólnym	584
5.2.4.15. Klauzula organu egzekucyjnego o skierowaniu tytułu do egzekucji administracyjnej	585
5.2.4.16. Wskazanie środków egzekucyjnych	585
5.2.4.17. Wskazanie daty doręczenia upomnienia	586
5.2.4.18. Wskazanie daty doręczenia zobowiązanemu powiadomienia o wniosku o egzekucję administracyjnej kary pieniężnej lub grzywny administracyjnej nałożonej na niego na podstawie ustawy o delegowaniu pracowników w ramach świadczenia usług	586

5.2.4.19. Wskazanie daty, do której można prowadzić egzekucję administracyjnej kary pieniężnej lub grzywny administracyjnej nałożonej na pracodawcę delegującego pracownika z terytorium RP	587
5.2.5. Wniosek o wszczęcie egzekucji administracyjnej	594
5.2.6. Informacja dołączana przez wierzyciela do tytułu wykonawczego i wniosku o wszczęcie egzekucji administracyjnej	596
5.3. Przebieg postępowania egzekucyjnego przed organem egzekucyjnym	600
5.3.1. Wszczęcie administracyjnego postępowania egzekucyjnego	600
5.3.2. Czynności wstępne organu egzekucyjnego	602
5.3.3. Nadanie tytułowi egzekucyjnemu klauzuli o skierowaniu go do egzekucji administracyjnej	606
5.3.4. Wybór środka egzekucyjnego	607
5.3.5. Wszczęcie egzekucji administracyjnej	608
5.3.6. Zarzut w sprawie prowadzenia egzekucji administracyjnej	612
5.3.6.1. Uwagi ogólne	612
5.3.6.2. Przedmiot zarzutu w sprawie prowadzenia egzekucji administracyjnej	613
5.3.6.3. Podmiot uprawniony do wniesienia zarzutu	614
5.3.6.4. Organ właściwy do rozpatrzenia zarzutu	615
5.3.6.5. Termin, forma i tryb wniesienia zarzutu	616
5.3.6.6. Podstawy wniesienia zarzutu	620
5.3.6.7. Skutki wniesienia zarzutu	622
5.3.6.8. Postępowanie w sprawie wniesionego zarzutu	626
5.3.6.9. Rozstrzygnięcia w sprawie wniesionego zarzutu	629
5.3.7. Powództwo opozycyjne zobowiązanego	633
5.3.8. Gromadzenie informacji niezbędnych do wszczęcia i prowadzenia postępowania egzekucyjnego	635
5.3.9. Prowadzenie postępowania egzekucyjnego wobec następcy prawnego zobowiązanego	648
5.3.10. Wniosek o wpisanie do Krajowego Rejestru Sądowego niektórych danych dotyczących egzekucji administracyjnej	654
5.3.11. Zawiadomienie wierzyciela o okolicznościach wskazanych w art. 55b u.p.e.a.	655
5.4. Zasady wykonywania czynności egzekucyjnych	656
5.4.1. Czynności egzekucyjne	656
5.4.2. Zażalenie na postanowienie	660
5.4.2.1. Uwagi ogólne	660
5.4.2.2. Przedmiot zażalenia	661
5.4.2.3. Podmioty uprawnione do wniesienia zażalenia	663
5.4.2.4. Organ właściwy do rozpatrzenia zażalenia	664
5.4.2.5. Termin, forma i tryb wniesienia zażalenia	665
5.4.2.6. Skutki prawne wniesienia zażalenia	666
5.4.2.7. Postępowanie w sprawie wniesionego zażalenia	667
5.4.2.8. Rozstrzygnięcia w sprawie wniesionego zażalenia	667
5.4.3. Sprzeciw małżonka zobowiązanego	668
5.4.4. Wystąpienie do centralnego biura łącznikowego o uzgodnienie	670

5.4.5. Zlecenie wykonania czynności egzekucyjnych organowi rekwizycyjnemu	672
5.4.6. Korzystanie z pomocy i asysty przy wykonywaniu czynności egzekucyjnych	678
5.4.6.1. Uwagi ogólne	678
5.4.6.2. Korzystanie z pomocy przy wykonywaniu czynności egzekucyjnych	679
5.4.6.3. Korzystanie z asysty przy wykonywaniu czynności egzekucyjnych	682
5.4.7. Udział zobowiązanego oraz świadków w czynnościach egzekucyjnych	684
5.4.8. Protokoły w postępowaniu egzekucyjnym	687
5.4.9. Wykonywanie czynności egzekucyjnych w porze nocnej oraz w dni wolne od pracy	691
5.4.10. Otwarcie i przeszukanie środków transportu, lokali i innych pomieszczeń zajmowanych przez zobowiązanego oraz schowków w tych środkach, lokalach i pomieszczeniach, a także odzieży oraz teczek, waliz i tym podobnych przedmiotów zobowiązanego	695
5.4.10.1. Uwagi ogólne	695
5.4.10.2. Otwarcie i przeszukanie środków transportu zobowiązanego, lokali i pomieszczeń przez niego zajmowanych oraz schowków w tych środkach, lokalach i pomieszczeniach	695
5.4.10.3. Przeszukanie odzieży, teczek, waliz i tym podobnych przedmiotów zobowiązanego	699
5.4.11. Zasady dokonywania czynności egzekucyjnych w lokalach i innych pomieszczeniach organów państwowych oraz na terenach kolejowych i lotnisk	702
5.4.12. Odstąpienie od czynności egzekucyjnych oraz odstąpienie od egzekucji ze składnika majątkowego zobowiązanego	704
5.4.12.1. Uwagi wstępne	704
5.4.12.2. Odstąpienie od czynności egzekucyjnych	705
5.4.11.3. Odstąpienie od egzekucji ze składnika majątkowego zobowiązanego	707
5.4.13. Żądanie osoby trzeciej wyłączenia spod egzekucji rzeczy lub prawa majątkowego oraz powództwo ekscydencyjne	709
5.4.13.1. Uwagi ogólne	709
5.4.13.2. Podmiot uprawniony do wniesienia żądania wyłączenia spod egzekucji	710
5.4.13.3. Przedmiot i podstawy żądania wyłączenia spod egzekucji	712
5.4.13.4. Organ właściwy do rozpatrzenia żądania wyłączenia spod egzekucji	713
5.4.13.5. Termin, forma i tryb wniesienia żądania wyłączenia spod egzekucji	713
5.4.13.6. Skutki wniesienia żądania wyłączenia spod egzekucji	716
5.4.13.7. Postępowanie w sprawie żądania wyłączenia spod egzekucji	718
5.4.13.8. Rozstrzygnięcia w sprawie żądania wyłączenia spod egzekucji	719
5.4.13.9. Powództwo ekscydencyjne	721
5.4.14. Skarga na czynności egzekucyjne organu egzekucyjnego lub egzekutora oraz skarga na przewlekłość postępowania egzekucyjnego	724
5.4.14.1. Uwagi ogólne	724
5.4.14.2. Przedmiot i podstawy skargi na czynności egzekucyjne	725
5.4.14.3. Podmiot uprawniony do wniesienia skargi na czynności egzekucyjne	728
5.4.14.4. Organ właściwy do rozpatrzenia skargi na czynności egzekucyjne	729

5.4.14.5. Termin, forma i tryb wniesienia skargi na czynności egzekucyjne	729
5.4.14.6. Skutki wniesienia skargi na czynności egzekucyjne	731
5.4.14.7. Postępowanie w sprawie wniesionej skargi na czynności egzekucyjne	732
5.4.14.8. Rozstrzygnięcia w sprawie wniesionej skargi na czynności egzekucyjne	733
5.4.14.9. Skarga na przewlekłe prowadzenie postępowania egzekucyjnego	734

ROZDZIAŁ 6

ZAWIESZENIE I UMORZENIE ADMINISTRACYJNEGO

POSTĘPOWANIA EGZEKUCYJNEGO	737
6.1. Uwagi wprowadzające	741
6.2. Zawieszenie postępowania egzekucyjnego	742
6.2.1. Uwagi ogólne – istota zawieszenia postępowania egzekucyjnego i zasady zawieszania	742
6.2.2. O przesłankach zawieszenia postępowania egzekucyjnego ogólnie	749
6.2.3. Wstrzymanie wykonania, odroczenie terminu wykonania obowiązku albo rozłożenie na raty spłat należności pieniężnej jako przesłanki zawieszenia postępowania egzekucyjnego	753
6.2.4. Śmierć zobowiązanego jako przesłanka zawieszenia postępowania egzekucyjnego	765
6.2.5. Utrata przez zobowiązanego zdolności do czynności prawnych połączona z brakiem jego przedstawiciela ustawowego jako przesłanka zawieszenia postępowania egzekucyjnego	776
6.2.6. Zawieszenie postępowania egzekucyjnego na żądanie wierzyciela	779
6.2.7. Zawieszenie postępowania egzekucyjnego w związku z ustanowieniem zarządu sukcesyjnego	782
6.2.8. Pozostałe przesłanki zawieszenia postępowania egzekucyjnego przewidziane w przepisach ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji	783
6.2.9. Kwestia stosowania w postępowaniu egzekucyjnym art. 97 § 1 k.p.a.	787
6.2.10. Przesłanki zawieszenia postępowania egzekucyjnego zawarte w innych ustawach	791
6.3. Postanowienia w sprawie zawieszenia postępowania egzekucyjnego i ich zaskarżalność	798
6.3.1. Zasada rozstrzygnięcia kwestii dotyczących zawieszenia postępowania postanowieniem	798
6.3.2. Pojęcie i przesłanki postanowienia w sprawie zawieszenia postępowania egzekucyjnego	803
6.3.3. Zaskarżalność postanowień w sprawie zawieszenia postępowania egzekucyjnego	807
6.4. Skutki zawieszenia postępowania egzekucyjnego	812
6.4.1. Pojęcie i sposób uregulowania skutków zawieszenia postępowania egzekucyjnego	812
6.4.2. Skutki zawieszenia postępowania egzekucyjnego wynikające z istoty tego zawieszenia	813
6.4.3. Bezpośrednie i pośrednie skutki zawieszenia określone ustawą egzekucyjną	822
6.4.4. Uchylenie czynności egzekucyjnych podczas zawieszono postępowania	823
6.4.5. Dokonywanie wypłat z rachunków bankowych zobowiązanego	830

6.4.6. Konsekwencje zawieszenia postępowania egzekucyjnego w świetle Kodeksu postępowania administracyjnego	832
6.5. Podjęcie zawieszonoego postępowania egzekucyjnego	835
6.5.1. Zasady podejmowania zawieszonoego postępowania egzekucyjnego	835
6.5.2. Przesłanki podejmowania postępowania zawieszonoego na podstawie przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji	839
6.5.3. Przesłanki podejmowania postępowania egzekucyjnego zawieszonoego w przypadkach określonych w ustawach szczególnych	848
6.6. Forma podjęcia zawieszonoego postępowania egzekucyjnego	851
6.7. Umorzenie postępowania egzekucyjnego	853
6.7.1. Uwagi wprowadzające	853
6.7.2. Istota i cel umorzenia postępowania egzekucyjnego w poglądach doktryny i w judykaturze	854
6.7.3. Rodzaje i charakter przesłanek umorzenia postępowania egzekucyjnego	855
6.7.4. Przesłanki obligatoryjnego umorzenia postępowania egzekucyjnego określone ustawą egzekucyjną	862
6.7.4.1. Wykonanie obowiązku przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego	862
6.7.4.2. Brak wymagalności obowiązku	867
6.7.4.3. Umorzenie obowiązku lub jego wygaśnięcie z innego powodu	877
6.7.4.4. Nieistnienie obowiązku	885
6.7.4.5. Określenie obowiązku niezgodnie z treścią obowiązku wynikającego z decyzji organu administracyjnego, orzeczenia sądowego albo bezpośrednio z przepisu prawa	896
6.7.4.6. Błąd co do osoby zobowiązanego	905
6.7.4.7. Brak możliwości prowadzenia egzekucji ze względu na osobę zobowiązanego	917
6.7.4.8. Obowiązek o charakterze niepieniężnym okazał się niewykonalny	918
6.7.4.9. Śmierć zobowiązanego jako przesłanka umorzenia postępowania egzekucyjnego	929
6.7.4.10. Niedopuszczalność egzekucji administracyjnej lub zastosowanego środka egzekucyjnego	933
6.7.4.11. Niedopełnienie obowiązku doręczenia zobowiązanemu upomnienia	950
6.7.4.12. Upływ ustawowego okresu stanu zawieszenia postępowania egzekucyjnego zawieszonoego na żądanie wierzyciela	953
6.7.4.13. Żądanie wierzyciela	955
6.7.4.14. Pozostałe przesłanki obligatoryjnego umorzenia postępowania egzekucyjnego określone w ustawach	958
6.7.5. Fakultatywne umorzenie postępowania egzekucyjnego	963
6.7.6. Rozpoznawanie spraw umarzania postępowania egzekucyjnego	967
6.7.6.1. Uwagi wprowadzające	967
6.7.6.2. Uprawnieni do zainicjowania postępowania w sprawie umorzenia postępowania egzekucyjnego i okoliczności, w jakich z tego uprawnienia (kompetencji) wolno skorzystać	967
6.7.6.3. Rozstrzygnięcie o umorzeniu postępowania	970

6.7.6.4. Ograniczenie umorzenia postępowania egzekucyjnego w zakresie przedmiotowym	977
6.7.6.5. Zaskarżalność postanowień w sprawie umorzenia postępowania egzekucyjnego	979
6.8. Skutki umorzenia postępowania egzekucyjnego	980
6.8.1. Uwagi wprowadzające	980
6.8.2. Podstawowy skutek umorzenia postępowania egzekucyjnego	980
6.8.3. Inne skutki umorzenia	999
6.8.4. Umorzenie postępowania egzekucyjnego a świadczenia uzyskane w wyniku zastosowanych środków egzekucyjnych	1002
6.8.5. Forma uchylecia dokonanych czynności egzekucyjnych	1006
6.8.6. Zaskarżalność postanowień w sprawie uchylecia dokonanych czynności egzekucyjnych	1009
6.9. Ponowne podjęcie wcześniej umorzonego postępowania egzekucyjnego	1012
6.9.1. Uwagi ogólne	1012
6.9.2. Ponowne wszczęcie postępowania egzekucyjnego umorzonego na podstawie art. 59 § 2 u.p.e.a.	1014
6.9.3. Ponowne wszczęcie postępowania egzekucyjnego w innych przypadkach jego wcześniejszego umorzenia	1017
6.10. Podsumowanie	1022
ROZDZIAŁ 7	
ZBIEG EGZEKUCJI	1025
7.1. Uwagi ogólne	1026
7.2. Pojęcie zbiegu egzekucji	1027
7.3. Zbieg egzekucji administracyjnej i sądowej	1033
7.4. Zbieg kilku egzekucji administracyjnych	1048
ROZDZIAŁ 8	
KOSZTY EGZEKUCYJNE	1057
8.1. Uwagi ogólne	1057
8.2. Opłaty egzekucyjne	1059
8.3. Wydatki egzekucyjne	1065
8.4. Zasady postępowania w sprawie kosztów egzekucyjnych	1067
8.5. Ulgi w zapłacie kosztów egzekucyjnych	1072
8.6. Opłata komornicza	1076
Autorzy	1079

WSTĘP

Przystępując do przedsięwzięcia wydania Systemu Prawa Administracyjnego Procesowego (zwanego dalej „Systemem PAP”), jego Redaktorzy Naczelni zapowiedzieli, że ich celem jest próba ukazania prawa regulującego postępowanie administracyjne w ujęciu systemowym, jako stwarzającego swoisty („rzeczywisty”) balans dla coraz bardziej intensywnej i rozszerzającej się ingerencji państwa w kolejne sfery życia jednostki, dając jej realne gwarancje procesowe. Taki efekt prawo to miałyby uzyskiwać dzięki stosowaniu przyjętych konstrukcji z umiarem, żądając od stosujących te regulacje nie tylko jednoznacznego stwierdzenia zaistnienia wymaganych okoliczności faktycznych, ale także uwzględniania ogólnych wartości wynikających z zasady demokratycznego państwa prawnego. Unormowania ustanowione i wykorzystywane w celu zapewnienia wykonania obowiązków, za których realizację odpowiadają organy administracji publicznej, przez tych, na których takie obowiązki ciążyą, nazywane prawem administracyjnego postępowania egzekucyjnego, to znacząca część systemu prawnego procedur administracyjnych. W niniejszym tomie zamierzamy wykazać, że identyczne założenia i cele przyświecać powinny, i w znakomitej większości przyświecają, przepisom prawa, jakie obowiązują i są stosowane na tym obszarze normatywnym. Co więcej, badania przeprowadzone przez autorów zamieszczonych w tym tomie opracowań wykazują, że także o regulacji prawnej postępowań nazwanych przez Redaktorów Naczelnych Systemu PAP postępowaniem wykonawczym możemy powiedzieć, iż ta część administracyjnego prawa procesowego charakteryzuje się systemowością.

Głównym elementem systemu administracyjnego postępowania wykonawczego (określanego w tym tomie także postępowaniem egzekucyjnym w znaczeniu szerokim) jest pochodząca z 1966 r. ustawa o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (zwana w tym tomie często ustawą egzekucyjną). Także ona sama charakteryzuje się systemowym charakterem, określając zarówno ogólne zasady, jakie obowiązują na całym obszarze działań mających doprowadzić do wykonania obowiązków poddanych egzekucji administracyjnej, jak i – poprzez odesłanie w kwestiach w niej nieuregulowanych do unormowań Kodeksu postępowania administracyjnego – zabezpieczając, że moc obowiązującą na tym

gruncie mają mieć zasady i szczegółowe unormowania ogólnego postępowania administracyjnego. Tym samym zapewniono, aby te same sytuacje proceduralne były regulowane w sposób względnie jednolity we wszystkich podstawowych typach postępowania administracyjnego.

Systemowy charakter prawnej regulacji administracyjnego postępowania wykonawczego zapewniony został także dzięki temu, że sama ustawa egzekucyjna została skonstruowana w sposób uporządkowany i kompleksowy, normując nie tylko postępowanie egzekucyjne w ścisłym znaczeniu, ale także procedury poprzedzające (postępowanie prowadzone przez organy uprawnione do żądania wszczęcia egzekucji administracyjnej oraz postępowanie zabezpieczające możliwość przeprowadzenia skutecznej egzekucji, zwane postępowaniem zabezpieczającym) i następujące po przeprowadzeniu takiego postępowania (działania związane z podziałem wyegzekwowanych kwot, rozliczeniem kosztów postępowania egzekucyjnego oraz z dochodzeniem odpowiedzialności za naruszenie przepisów prawa podczas działań regulowanych tą ustawą). Konstrukcja ustawy egzekucyjnej świadczy o dość specyficznym podejściu ustawodawcy do sposobu rozumienia wymogu jedności systemowej regulacji zawartej w danym akcie normatywnym. Znajdujemy w niej bowiem regulacje, które nie mają charakteru proceduralnego, lecz ewidentnie kwalifikują się do zaliczenia do materialnego prawa administracyjnego. Mam tu na myśli niedawno wprowadzony do tej ustawy rozdział poświęcony utworzeniu i unormowaniu zasad funkcjonowania Rejestru Należności Publicznoprawnych (rozdział 1a w dziale I) oraz dodany do ustawy egzekucyjnej w 2001 r. przepis art. 67c (składający się z 15 paragrafów), określający sposób i zasady nabywania, korzystania i pozbawiania uprawnień zawodowych do szacowania majątku, z którego ma być prowadzona egzekucja administracyjna, a także funkcjonowanie listy biegłych skarbowych. O ile związek tej ostatniej regulacji z administracyjnym postępowaniem egzekucyjnym jest bardzo ścisły, o tyle wspomniany rejestr ma do spełnienia także inne funkcje niż służenie prowadzonym postępowaniom egzekucyjnym. Z tego też względu, a także z uwagi na brak w tej materii jakichkolwiek osiągnięć doktryny i orzecznictwa sądowego, materia ta nie została w niniejszym tomie omówiona. Jeżeli okaże się w praktyce znacząca dla problematyki egzekucyjnej, to w kolejnym wydaniu Systemu PAP zostanie włączona do tomu III.

W trosce o zapewnienie systemowego podejścia do problematyki administracyjnego postępowania egzekucyjnego w niniejszym opracowaniu zdecydowano się uwzględnić materię, która w latach 2001–2013 znajdowała się w dziale I ustawy egzekucyjnej jako jego rozdział 7, a mianowicie udzielanie pomocy obcemu państwu oraz korzystanie z jego pomocy przy dochodzeniu należności pieniężnych. Dziś kwestie te normowane są ustawą z 11.10.2013 r.

o wzajemnej pomocy przy dochodzeniu podatków, należności celnych i innych należności pieniężnych. O ile oceny zasadności zamieszczenia bądź usunięcia z ustawy egzekucyjnej tej materii mogą być i są zróżnicowane, o tyle próba ukazania systemu administracyjnego postępowania egzekucyjnego z pominięciem tych zagadnień byłaby istotnym błędem. Nie ulega bowiem wątpliwości, że funkcjonalnie materie normowane obiema ustawami wzajemnie się przenikają i uzupełniają. Jak wielka jest skala i doniosłość problemów związanych z udzielaniem oraz korzystaniem z pomocy innych państw w dochodzeniu należności, okazało się po zakończeniu prac nad tym tomem, w którym rozdział im poświęcony okazał się najobszerniejszy.

We wstępie do tomu I Systemu PAP jego autorzy zwracali uwagę na dynamikę działalności ustawodawcy w obszarze prawa administracyjnego i procedur administracyjnych. Na gruncie problematyki egzekucyjnej owa dynamika może wręcz porażać. Ustawa egzekucyjna była bowiem zmieniana bodaj najczęściej. Od jej wejścia w życie doznała 148 nowelizacji, z czego do 1989 r. uczyniono to tylko trzykrotnie, od 2004 r. – 112-krotnie, a od 2016 r. – 44-krotnie. Najbardziej intensywne (swym zakresem) i liczne zmiany nastąpiły od 2018 r. Było ich 27. Doczekała się ona 9 tekstów jednolitych. Ukazana częstotliwość i głębokość zmian powodują, że rozpoznanie i ustalenie odpowiedniego stanu obowiązującego prawa, jakie ma zostać zastosowane dzisiaj w danej sytuacji procesowej, zaczyna przypominać prace mitycznego Syzyfa. Na skalę problemów związanych ze stosowaniem przepisów o postępowaniu egzekucyjnym wskazuje ponadto ilość zapadających na ich tle wyroków sądów administracyjnych. O ile w udostępnionej przez Naczelny Sąd Administracyjny ogółowi bazy dostępnych jest niespełna 370 wyroków wydanych do 2003 r., o tyle do 2015 r. zapadło ich już ponad 9,5 tys., a od 2016 r. – kolejnych 9,2 tys. Czy w takich okolicznościach możliwe jest zrealizowanie i zapewnienie ochrony wszystkim podstawowym wartościom płynącym z zasady demokratycznego państwa prawnego, można mieć uzasadnione wątpliwości.

Udostępniany Czytelnikom kolejny tom Systemu PAP wydawnictwo zmuszone było podzielić na dwie części, których zawartość jest nieco odmienna od tego, co zapowiadano w pierwszym tomie tego systemu. Okazało się bowiem, że problematyka ogólna jest tak rozległa i poświęcono jej tak wiele uwagi w poszczególnych rozdziałach, że planowane początkowo zamieszczenie w części drugiej jedynie zagadnień związanych z postępowaniem zabezpieczającym i z wzajemną pomocą w dochodzeniu należności skutkowałoby nieproporcjonalnymi rozmiarami obu części. Również skala dorobku doktryny i orzecznictwa odnoszących się do zagadnień ogólnych uregulowanych w dziale I ustawy egzekucyjnej jest zdecydowanie większa niż odnoszącego się

do kwestii unormowanych w pozostałych działach tej ustawy oraz w ustawie o wzajemnej pomocy łącznie. Dlatego część pierwszą ograniczono do rozdziałów poświęconych wyłącznie problematyce ogólnej, a zasady stosowania środków egzekucyjnych, postępowania zabezpieczającego, reguły odpowiedzialności za naruszenie przepisów ustawy oraz tematykę udzielania i korzystania z pomocy innych państw w dochodzeniu należności omówiono w części drugiej.

Opracowanie powstało przy uwzględnieniu stanu prawnego na 1.04.2020 r., przy czym mając na uwadze wejście w życie w marcu, lipcu i październiku tego roku kolejnych nowelizacji ustawy egzekucyjnej, zadbano o zasygnalizowanie wynikających z tych zmian konsekwencji oraz szeregu problemów, pomimo że nie doczekały się one w zasadzie jeszcze żadnego omówienia w doktrynie, a tym bardziej nie były oceniane w orzecznictwie.

Dariusz Ryszard Kijowski

poprzedzenie egzekucji administracyjnej zagrożeniem jej przeprowadzenia; użycie w postępowaniu egzekucyjnym wyłącznie celowych środków egzekucyjnych (czyli zapewniających przynajmniej minimalną skuteczność); wszechstronność działania w postaci nieograniczania się do środków z zakresu prawa administracyjnego, ale korzystania także ze środków innych gałęzi prawa⁷.

2.2. ŚRODKI EGZEKUCJI OBOWIĄZKÓW O CHARAKTERZE NIEPIENIĘŻNYM

Wymieniana wśród zasad postępowania egzekucyjnego w administracji zasada stosowania środków egzekucyjnych przewidzianych w ustawie oznacza, że w toku postępowania egzekucyjnego dopuszczalne jest stosowanie tylko środków egzekucyjnych przewidzianych w ustawie o postępowaniu egzekucyjnym w administracji oraz ewentualnie w ustawach szczególnych⁸. W ustawie egzekucyjnej ich katalog został określony w art. 1a pkt 12. Oddzielnie zostały w nim wymienione środki służące egzekucji należności pieniężnych oraz obowiązków o charakterze niepieniężnym. Zamienne stosowanie tych środków jest niedozwolone. Środki egzekucyjne mogą być stanowione wyłącznie w drodze ustaw i stosowane tylko w sposób zgodny z ustawą⁹. Naruszenie zasady stosowania wyłącznie środków egzekucyjnych przewidzianych w ustawie, w myśl art. 33 § 1 pkt 6 u.p.e.a., jest podstawą do wniesienia zarzutów, a w konsekwencji do umorzenia postępowania na podstawie art. 59 § 1 pkt 7 u.p.e.a. W ten sposób zostały wyłączone wszystkie inne środki i sposoby egzekucji, których ustawa nie przewiduje, nawet gdyby mogły być skuteczniejsze od tych, które zostały w niej wymienione. Jak podkreślał bowiem E. Smoktunowicz, „w państwie demokratycznym, szanującym wolności i prawa człowieka, skuteczność egzekucji nie jest wartością najwyższą”¹⁰.

Środki egzekucji obowiązków o charakterze niepieniężnym zostały wymienione w art. 1a pkt 12 lit. b u.p.e.a. Są nimi: grzywna w celu przymuszenia; wykonanie zastępcze; odebranie rzeczy ruchomej; odebranie nieruchomości, opróżnienie lokali i innych pomieszczeń; przymus bezpośredni.

⁷ J. Supnat, *Prakseologiczne przesłanki sprawności egzekucji administracyjnej* [w:] *System egzekucji administracyjnej*, red. J. Niczyporuk, S. Fundowicz, J. Radwanowicz, Warszawa 2004, s. 50–56.

⁸ W. Piątek, A. Skoczylas [w:] *Postępowanie egzekucyjne w administracji. Komentarz*, red. R. Hauser, A. Skoczylas, Warszawa 2014, s. 59.

⁹ Szerzej W. Grzeńkiewicz, *Egzekucja administracyjna – teoria i praktyka z orzecznictwem sądowo-administracyjnym*, Warszawa 2006, s. 33.

¹⁰ E. Smoktunowicz, *Egzekucja administracyjna i sądowa. Teksty, orzecznictwo, piśmiennictwo, indeks rzeczowy*, Warszawa 1995, s. 20.

2.2.1. GRZYWNA W CELU PRZYMUSZENIA

2.2.1.1. ISTOTA I PRZESŁANKI STOSOWANIA GRZYWNY W CELU PRZYMUSZENIA

Należy zauważyć, że grzywna pojawiła się jako środek egzekucyjny już w rozporządzeniu o postępowaniu przymusowym w administracji z 22.03.1928 r.¹¹ W tym akcie prawnym zastosowano wyrażenie „kara pieniężna celem przymuszenia”. W późniejszej regulacji ustawowej określenie „kara” zmieniono na określenie „grzywna”, aby podkreślić, że nie chodzi o karę w ścisłym tego słowa znaczeniu¹². Z treści art. 119 § 1 u.p.e.a. wynika, że grzywna w celu przymuszenia stanowi tzw. przymuszający środek egzekucyjny. Z uwagi na stwarzaną dolegliwość natury finansowej środek ten skłania zobowiązanego lub osoby, które mają nadzorować wykonanie obowiązku przez zobowiązanego, do wykonania tego obowiązku. Grzywna w celu przymuszenia ma charakter osobisty. Znajduje potencjalne zastosowanie w odniesieniu do wszystkich obowiązków o charakterze niepieniężnym, które polegają na braku działania (czyli zaniechaniu, znoszeniu) albo na pewnym działaniu. W treści art. 119 § 2 u.p.e.a. występuje dodatkowa przesłanka aksjologiczna, wskazująca na to, że grzywna w celu przymuszenia ma charakter wyjątkowy, ostateczny i należy po nią sięgać po wyczerpaniu możliwości skorzystania z innych środków egzekucyjnych (co wynika ze stwierdzenia, że jest ona stosowana, „jeżeli nie jest celowe zastosowanie innego środka”)¹³.

2.2.1.2. ZAKRES PODMIOTOWY GRZYWNY W CELU PRZYMUSZENIA

Grzywna w celu przymuszenia znajduje zastosowanie wobec osób fizycznych, ale także wobec osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej. Jest nakładana na zobowiązanego (art. 119

¹¹ Szerzej na temat grzywny w celu przymuszenia J. Radwanowicz-Wanczewska, *Egzekucja obowiązków o charakterze niepieniężnym* [w:] *Ustawa o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Komentarz*, red. D.R. Kijowski, Warszawa 2015, s. 1182–1195.

¹² Zob. W. Kubiak, *Postępowanie egzekucyjne w administracji. Przepisy i objaśnienia*, Warszawa 1968, s. 221.

¹³ Zob. wyrok WSA w Gliwicach z 23.03.2012 r., II SA/GI 532/11, LEX nr 1138427. Szerzej na temat grzywny w celu przymuszenia zob. I. Skrzydło-Niżnik, *Grzywna w celu przymuszenia w egzekucji administracyjnej* [w:] *System egzekucji administracyjnej*, red. J. Niczyporuk, S. Fundowicz, J. Radwanowicz, Warszawa 2004, s. 451 i n.; J. Olszanowski, *Egzekucja administracyjna obowiązków o charakterze niepieniężnym*, Wrocław 2014, s. 133 i n.

§ 1 u.p.e.a.). Jednak z treści art. 120 § 2 u.p.e.a. wynika, że ustawodawca wprowadził rozróżnienie dotyczące zobowiązanego i podmiotu, na który nakładana jest grzywna w celu przymuszenia. Wspomniane różnice wiążą się z tym, czy zobowiązanym jest osoba fizyczna posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych lub jej nieposiadająca, czy też osoba prawna względnie jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, zaś ich uzasadnienie zawiera się w zapewnieniu przez ustawodawcę organowi egzekucyjnemu możliwości prawnych wywarcia nacisku na określony prawem podmiot faktycznie i praktycznie mający bezpośredni wpływ na wykonanie obowiązku podlegającego egzekucji¹⁴. Podmiotem, na który może zostać nałożona grzywna w celu przymuszenia, jest: zobowiązany, przedstawiciel ustawy¹⁵ lub statutowy zobowiązanego, osoba zobowiązana do czuwania nad wykonaniem obowiązku tego rodzaju co obowiązek egzekwowany¹⁶. W przypadku gdy zobowiązanym jest osoba fizyczna, która działa przez swojego przedstawiciela ustawowego, przedsiębiorstwo państwowe lub inna państwowa jednostka organizacyjna, organizacja spółdzielcza, samorządowa, zawodowa lub inna społeczna osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, grzywnę w celu przymuszenia nakłada się na przedstawiciela ustawowego lub na osobę, do której należy bezpośrednio czuwanie nad wykonywaniem przez zobowiązanego obowiązków tego rodzaju, jakim jest obowiązek egzekwowany. Z treści art. 120 § 2 u.p.e.a. wynika obowiązek nałożenia grzywny w celu przymuszenia na osobę odpowiedzialną za wykonanie obowiązku, natomiast nałożenie grzywny na zobowiązanego będącego osobą prawną lub jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej jest uzależnione od stwierdzenia, że jej nałożenie jest niezbędne dla przymuszenia do wykonania obowiązku. W orzecznictwie wskazuje się na to, że adresat postanowienia o nałożeniu grzywny w celu przymuszenia powinien być jednoznacznie określony¹⁷. Jak zauważa W. Sawczyn: „Aby uniknąć uciekania od odpowiedzialności przez osoby faktycznie odpowiedzialne za wykonywanie obowiązków przez zobowiązanego, w art. 121 § 2 użyto – zamiast kwalifikatora prawnego (np. przedstawiciel ustawy czy pełnomocnik) – kwalifikatora faktycznego, a więc abstrahowano od statusu prawnego odpowiedzialnej osoby (który można dość łatwo zmienić) na rzecz jej sytuacji faktycznej, a więc

¹⁴ I. Skrzydło-Niznik, *Grzywna...*, s. 459.

¹⁵ Zob. M. Czuba-Wąsowska, K. Mańko, *Egzekucja obowiązków szkolnego i nauki. Zagadnienia prawne. Teoria i praktyka*, Warszawa 2011, s. 151.

¹⁶ T. Jędrzejewski [w:] T. Jędrzejewski, M. Masternak, P. Rączka, *Administracyjne postępowanie egzekucyjne*, Toruń 2013, s. 230–231.

¹⁷ Por. wyrok WSA w Warszawie z 28.05.2009 r., VII SA/Wa 89/09, LEX nr 547909.

bycia osobą, do której należy bezpośrednie czuwanie nad wykonywaniem przez zobowiązanego obowiązków¹⁸.

2.2.1.3. WYSOKOŚĆ GRZYWNY W CELU PRZYMUSZENIA

Artykuł 121 u.p.e.a. dotyczy możliwości wielokrotnego stosowania grzywny w celu przymuszenia. Grzywna w celu przymuszenia nie jest środkiem stosowanym za popełnienie deliktu typu karnego, lecz prowadzącym do wykonania obowiązku (choć jego niewykonanie może stanowić jednocześnie wykroczenie bądź przestępstwo). Środek ten nie ma charakteru represyjnego. Nie obowiązuje tu zasada *ne bis in idem*, zakazująca dwukrotnego karania za ten sam czyn. Oznacza to, że w razie gdy jednokrotne zastosowanie grzywny w celu przymuszenia nie odniesie zamierzonego skutku, można ją nałożyć po raz kolejny. Od zasady wielokrotności nakładania grzywny w celu przymuszenia są jednak wyjątki związane z występowaniem pewnych ustawowych ograniczeń. Jedno z nich ma charakter przedmiotowy i dotyczy jednokrotności grzywny, ponieważ w myśl art. 121 § 4 u.p.e.a. grzywna nakładana w celu przymusowego wykonania obowiązku wynikającego z przepisów prawa budowlanego jest co do zasady jednorazowa. Należy też zauważyć występowanie ograniczeń kwotowych (o charakterze jednorazowym i łącznym) odpowiednio związanych z kryterium podmiotowym¹⁹.

W odniesieniu do osób fizycznych każdorazowo nałożona grzywna nie może przekraczać z zasady (z zastrzeżeniem wyjątku wynikającego z art. 121 § 5 u.p.e.a.) kwoty 10 000 zł, natomiast grzywny nakładane wielokrotnie nie mogą łącznie przekroczyć kwoty 50 000 zł (art. 121 § 2 i 3 u.p.e.a.). W przypadku osób prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej każdorazowo nałożona kwota nie może z zasady (od której jest również wyjątek wynikający z art. 121 § 5 u.p.e.a.) przekraczać kwoty 50 000 zł, zaś grzywny nakładane wielokrotnie nie mogą łącznie przekroczyć kwoty 200 000 zł (art. 121 § 2 i 3 u.p.e.a.).

Należy zwrócić uwagę na art. 121 § 5 u.p.e.a., który przewiduje, że w sytuacji obowiązku przymusowej rozbiorczy budynku lub jego części wysokość grzywny (w tym przypadku co do zasady jednorazowej, z uwagi na treść art. 121 § 4 u.p.e.a.) jest sztywno określona i stanowi iloczyn powierzchni zabudowy

¹⁸ W. Sawczyn [w:] *Postępowanie egzekucyjne w administracji. Komentarz*, red. R. Hauser, A. Skoczylas, Warszawa 2018, s. 642.

¹⁹ I. Skrzydło-Niżnik, *Grzywna...*, s. 461.

budynku lub jego części, objętego nakazem przymusowej rozbiórki, i $\frac{1}{5}$ ceny 1 m^2 powierzchni użytkowej budynku mieszkalnego, ogłoszonej przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie odrębnych przepisów do obliczania premii gwarancyjnej dla posiadaczy oszczędnościowych książeczek mieszkaniowych.

W treści art. 121 § 4 u.p.e.a. znalazło się odstępstwo od zasady stanowiącej, że gdy egzekucja dotyczy spełnienia przez zobowiązanego obowiązku wynikającego z prawa budowlanego, grzywna w celu przymuszenia jest jednorazowa. Można wielokrotnie nakładać grzywnę w przypadku egzekucji obowiązku utrzymania obiektu budowlanego w stanie nieospecającym otoczenia²⁰. W literaturze zwraca się uwagę na istotne znaczenie tej regulacji dla usuwania konstrukcji negatywnie wpływających na estetykę krajobrazu, których przykładem mogą być tzw. reklamy wielkoformatowe²¹.

2.2.1.4. TRYB ZASTOSOWANIA GRZYWNY W CELU PRZYMUSZENIA

Trybu nakładania grzywny w celu przymuszenia dotyczy art. 122 u.p.e.a., który zawiera postanowienia proceduralne. Z § 1 tego artykułu wynika, że stosując grzywnę w celu przymuszenia, organ egzekucyjny doręcza zobowiązanemu odpis tytułu wykonawczego (o ile nie został on wcześniej doręczony), a także postanowienie o nałożeniu grzywny. Treść tego postanowienia została określona w § 2 art. 122 u.p.e.a. W orzecznictwie podkreśla się, że w postanowieniu tym konieczne jest oznaczenie terminu, w jakim zobowiązany ma wykonać obowiązek, zaś brak jego określenia stanowi podstawę do uchylecia postanowienia²².

Kwestia środków prawnych przysługujących zobowiązanemu w przypadku zastosowania grzywny w celu przymuszenia została unormowana w § 3 art. 122. Ma on prawo do równoległego zgłoszenia zarzutów (z przyczyn określonych w art. 33 u.p.e.a.) oraz do wniesienia zażalenia na postanowienie o nałożeniu grzywny w celu przymuszenia. W orzecznictwie wskazuje się przy tym, że w sytuacji wniesienia zarówno zarzutów, jak i zażalenia na postanowienie o zastosowaniu tego środka jako pierwsze powinny być rozpoznane zarzuty, a dopiero

²⁰ Wprowadzona zmiana wiąże się z wejściem w życie ustawy z 24.04.2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz.U. poz. 774 ze zm.).

²¹ W. Sawczyn [w:] *Postępowanie...*, red. R. Hauser, A. Skoczyła, 2018, s. 606.

²² Por. wyrok NSA z 30.11.1998 r., I SA 793/98, LEX nr 44662; zob. też wyrok WSA w Krakowie z 18.04.2011 r., II SA/Kr 108/11, LEX nr 993192; wyrok WSA w Białymstoku z 6.06.2013 r., II SA/Bk 278/13, LEX nr 1328567.

Tom III *Systemu Prawa Administracyjnego Procesowego* prezentuje dorobek polskiej doktryny w zakresie badań nad prawem regulującym postępowanie organów administracyjnych zmierzających do przymusowego wykonania obowiązków pozostających w zakresie odpowiedzialności administracji publicznej przez osoby uchylające się od dobrowolnego wykonania takich powinności. Dostarcza również informacji o możliwościach uniknięcia ponoszenia ciężarów wynikających z nieuzasadnionego prawnie zastosowania środków egzekucyjnych i zabezpieczających.

W publikacji uwzględniono oraz poddano krytycznej analizie i ocenie rezultaty dynamicznie rozwijającego się orzecznictwa sądów administracyjnych.

Tom III składa się z dwóch części. W części 2 przedstawiono m.in.:

- środki egzekucyjne należności pieniężnych,
- egzekucję obowiązków o charakterze niepieniężnym,
- postępowanie zabezpieczające,
- kwestie odpowiedzialności za naruszenie prawa w postępowaniu egzekucyjnym w administracji,
- zagadnienia związane z udzielaniem pomocy w dochodzeniu należności innych państw oraz korzystaniu z ich pomocy w tym zakresie.

Autorami publikacji są wybitni praktycy oraz teoretycy prawa, w tym sędziowie sądów administracyjnych oraz organów administracji publicznej, zajmujący się w swojej pracy zawodowej problematyką postępowania egzekucyjnego.

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL

CENA 299 ZŁ (W TYM 5% VAT)